

Sak nr.: 03/11

Møtedato: 07.03.11

Saksbehandler: Vidar Formo

Arkiv nr. 335.3

Beiteområde for villsau Skartnes gård

Hjemmel:

Saksdokumenter:

- E-post fra Jan Ivar Sandnes om prioriterte områder for saubeite (ikke vedlagt)
- Driftsplan villsau Skartnes Gård (ikke vedlagt)
- Møteutskrift fra Snåsa fjellstyre, sak 05/10 (ikke vedlagt)
- Svar fra SLF av 14.01.11 om oppheving av fjellstyrets vedtak i sak 05/10
- Brev med forhåndsvarsling av ny behandling av beitesøknaden
- Høringsuttalelser til beitesøknaden fra FVR, Luru reinbeitedistrikt, Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag, seterbrukere, Snåsa JFF og Ragnar Omli.
- Landbruksfaglig vurdering av beiteområder fra Snåsa kommune
- Informasjonsbrev fra Jan Ivar Sandnes om bruk av beiteretten
- Fjellstyrets vedtak i sak 20/06 (seterutvisning)
- Utvisningsdokument for Lurukroken seter m/kartvedlegg

Saksopplysninger:

Jan Ivar Sandnes driver Skartnes Gård på Agle på Snåsa og har beiterett i statsallmenningen. Saken gjelder beiteområde for gårdens villsaubesetning.

Skartnes Gård fikk i 2006 utvist seter ved Lurukroken i Lurudalen, med tilhørende beite- og dyrkingsareal inntil seteren. I den opprinnelige setersøknaden lå det også en søknad om beite for sau. Fjellstyret la i sin utvisning av seteren til grunn at slipp av sau ble trukket fra søknaden etter avtale med reindriften, og at slipp av sau ikke er aktuelt ved seteren. Etter klagebehandling er fjellstyrets vedtak stadfestet av Statens landbruksforvaltning i 2009.

Etter klagebehandlingen i SLF har Sandnes vurdert andre områder i statsallmenningen som kan være aktuelle for saubeite. I e-post til fjellstyre den 15.09.09 beskriver Sandnes en prioritert rekkefølge for aktuelle områder. Dette er:

1. Allmenningen på Andorfjellet
2. Allmenningen ved Åsvoldseteren/Lonet
3. Allmenningen ved Kolvfjellet/Raudfjellet

Etter dette har Sandnes levert en driftsplan for villsau basert på det første alternativet, statsallmenningen øst på Andorfjellet, Hallbufjellet og sør side av øvre Lurudal. Det er vedlagt kartutsnitt til driftsplanen.

Hovedtrekkene i driftsplanen for Skartnes Gård er å etablere en besetning på ca 300 vinterfora villsau, med lokal foredling og i kombinasjon med turisme. I tillegg beholdes noen storfe for melkeproduksjon og seterdrift. Planen beskriver eget ressursgrunnlag og ytterligere behov. Foruten omsøkt beite dreier dette seg om økt innmarksareal og utbygging av kaldfjøs.

I beiteplanen som er vedlagt skisseres et driftsopplegg med slipp av inntil 700 dyr (villsau med lam) i mai/juni og innsanking august/september. Det skal føres ukentlig tilsyn med dyra i kombinasjon med GPS sendere. Det er beskrevet et mulig samarbeid med Marius Rohde og Gressåmoen fjellgård. Det signaliseres også behov for hvilebu/gjeterhytte for ansatte (tilsyn). I de første planene som forelå fra Sandnes for villsaubesetningen var det tatt inn et ønske om å få slippe værere på beite sammen med øvrige dyr. Dette er det nå gått bort fra.

Ut fra de aktuelle områdene og driftsplanen som foreligger ba fjellstyret landbrukskontoret i kommunen om en faglig vurdering av beitekapasiteten i de to prioriterte områdene. Søknaden var også forhåndsvarslet og det kom inn flere uttalelser.

Fjellstyre behandlet søknaden i sak 05/10 og gjorde følgende vedtak:

1. Fjellstyret visert til tidligere seterutvisning av Lurukroken seter, de forutsetninger som ble lagt til grunn for dette og hensynet til reindriften i området, og kan derfor ikke imøtekomme søknaden om utvisning av beite for villsau i området Andorfjellet/Hallbufjellet/Øvre Lurudal.
2. Fjellstyret vurderer i utgangspunktet statsallmenningen vest og sør for jernbanelinja i Lurudalen/Lonet som egnet og mindre konfliktfylt, og ser muligheten for å kunne utvise beite i dette området. Fjellstyre vil derfor be Jan Ivar Sandnes om å revidere søknaden om saubeite til å gjelde nevnte område slik at søknaden kan forhåndsvarsles og behandles på nytt.

Dette vedtaket ble påklaget av Sandnes, og i brev av 14.01.11 blir fjellstyrets vedtak kjent ugyldig av Statens landbruksforvaltning (SLF) på grunn av sakebehandlingsfeil da ikke alle omsøkte områder ble behandlet samtidig. Fjellstyret må derfor behandle saken på nytt.

Den 24.2.2011 forhåndsvarslet fjellstyret ny behandling av søknaden, og Sandnes ble bedt om å komme med eventuelle merknader til søknaden innen 3 uker. Fjellstyre ba også Snåsa kommune om en landbruksfaglig vurdering av de ulike beiteområdene og om de ulike områdenes egnethet som beite for villsau.

Innkommne uttalelser til søknaden er vedlagt saken og refereres bare kortfattet i saksopplysningene:

Foreningen Våre Rovdyr er i mot at det etableres en så stor saubesetning i disse områdene og anbefaler at søknaden avvises.

Seterbrukere i Ismenningsområdet viser til erfaringer med sau på beite i seterområdene og forutsetter at beiteområdet for en stor villsaubesetning avgrenses med effektive sperregjerder der det er behov. De viser også til utviste beiteområder for setrene.

Ragnar Omlie er i mot at det legges ut beite for villsau på Andorfjellet og anbefaler område ved Lonhattene.

Snåsa Jeger og Fiskeforening påpeker at det ikke bør utlegges nytt beiteområde i områder der det satses på fritidsbebyggelse og anbefaler området ved Lonhattene.

Luru reinbeitedistrikt beskriver sin bruk av område 1 og 3 i søknaden og går sterkt i mot at disse blir utvist til villsaubeite.

Reindrifftsforvaltningen i Nord-Trøndelag konkluderer med at av de 3 foreslåtte områdene er det alternativ 2, Lonhatten-området, som klart er å foretrekke.

I sin landbruksfaglige uttalelse til søknaden konkluderer jordbrukssjefen i Snåsa kommune med følgende ut fra sine undersøkelser:

Område Andorfjellet-Halbufjellet

Området har god tilgjengelighet fra både nord og sør, og er totalt sett godt egnet som beiteområde for sau.

Område Lonhatten

Området er uegnet som beite for sau.

Område nord og øst for Grønningen

Grønningsområdet er godt egnet som beite for sau. Det som vanskeliggjør økt utnyttelse er annen bruk av området og eksisterende beite- og seterretter.

Etter at søknaden ble forhåndsvarslet til ny behandling i fjellstyret har Sandnes i brev av 4. februar 2011 informert fjellstyre om sin bruk av beiteretten ved seteren i forhold til utvisningsdokumentet til seteren med tilhørende beiteområde. Av dette fremgår ingen særskilt begrensning i bruken av beiteområdet og han legger til grunn av det ikke gjelder annen begrensning enn det som gjelder generelt om dyr som "kan vinterføs på gården" ihht fjellovens § 15. Han viser også til SLF sitt brev av 14.01.2011 som bemerker at det ikke på grunnlag av opplysninger verken i forrige klagesak eller denne kan fastslås at han har inngått noen form for avtale som begrenser hans beiterett i statsallmenningen. Med dette varsler han at ny behandling av beitesaken på Andorfjellet kan legges på is og kan tas opp igjen på hans initiativ dersom det skulle oppstå behov for annet og ellet større beiteområde.

Vurdering:

Denne saken har pågått over lang tid, og den har vært arbeidskrevende både for søker og fjellstyre. Det er avgjørende at man nå kan komme fram til en løsning slik at Sandnes kan få tatt i bruk den beiteretten han har krav på ift fjelloven.

Slik saken nå står må fjellstyre først ta stilling til hvordan de ser på Sandnes sin informasjon om at villsau vil bli sluppet på utvist beiteområde for Lurukroken seter til sommeren. Dersom fjellstyre aksepterer Sandnes sine vurderinger er saken løst. Dersom fjellstyre ikke aksepterer dette må fjellstyre vise til at dette er i strid med vilkårene for utvisningen av seteren og utvise et særskilt beiteområde for saubesetningen.

Etter det som står i fjellstyrets utvisningsvedtak av Lurukroken seter og i Statskogs utvisningsdokument med kart over beiteområde, er det ikke gjort noen begrensninger i forhold til seter- og beiteretten og dyreslag. Som SLF skriver så kan verken Sandnes eller fjellstyre vise til noen avtale som begrenser hans beiterett i allmenningen, selv om nok fjellstyre og reindriffta oppfatter det slik at det ikke skulle slippes sau fra seteren uansett hvor den ble plassert i Lurudalen. Sandnes selv oppfattet det nok også slik i starten at utviste beiteområde for seteren var for storfe, i og med at det ble søkt om å slippe sau fra seteren i etterkant av utvisningen.

Så er det vilkåret i fjelloven om at utvisning av seter bare kan skje dersom det er uten vesentlig skade for annen bruksutnytting i allmenningen. Fjellstyret og reindriffta antok at de hadde en avtale om at det ikke skulle slippes sau fra seteren, og kunne dermed godta plassering av seteren slik den ble ved Lurukroken. Så blir det uteglemt (?) å ta inn forutsetninger om kun storfebeite i utvisningsvedtaket og i utvisningsdokumentet fra Statskog, og formelt så eksisterer det ikke noen avtale på det i dag. Det er usikkert om reindriffta, som bruksrettsutøver i allmenningen, hadde gått med på plassering av seteren der den ligger i dag dersom man hadde vært klar over utviklingen på seteren i forhold til det som tenkt angående saubeiting og turistvirksomhet. Tradisjonelt så har det jo også vært sau med på setrene, men i betydelig mindre omfang enn det som er tenkt her.

Hvis fjellstyre vil be Sandnes om ikke å slippe sau ved seteren fordi de mener det er i strid med vilkåra for utvisningen av seteren, så må man vise til konkrete avtaler på det. I klagebehandlingene av saubeitesøknadene skriver fjellstyre at Sandnes trakk ut ønske om å slippe villsau fra søknaden, og at dette skjedde i samråd med reinbeitedistriktet. Fjellstyre uttaler så at "utvisningen skjedde på dette grunnlag" og "slipp av sau ble trukket etter avtale med reindrifften og er ikke aktuelt i Lurudalen". Sandnes på sin side hevder at han trakk sau fra setersøknaden for å kunne få plassering av seteren øst for Kleiva (ved Bøksethsetra). Når han likevel ikke fikk ønsket plassering på dette grunnlaget, så mener han at den opprinnelige søknaden gjelder.

Det framgår ikke av utvisningsdokumentene for Lurukroken seter at det ikke kan være sau på seteren og i tilhørende beiteområde. Totalt sett så er det kanskje også den beste løsningen for alle parter at sauen får gå nede i Lurudalen og ikke på Andorfjellet eller Kolvfjellet. I og med at landbruksfaglige vurderinger konkluderer med at Lonhattenområdet er uegnet som saubeite, så vil det være problematisk for fjellstyre å henwise Sandnes til dette området.

Forslag til vedtak:

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Styrets behandling:

Saken ble grundig diskutert og styret kom fram til følgende omforente forslag til vedtak:

1. Statens landbruksforvaltning har i brev av 12.06.09 stadfestet fjellstyrets vedtak i sak 21/08 av 17.04.08 om at det ikke skal slippes sau ved Lurukroken seter. Seterutvisningen skjedde på dette grunnlag. Slipp av sau ved seteren vil være et brudd på vilkåra for seterutvisningen.
2. I henhold til fjellovens bestemmelser og vedtatte beitereregler for statsallmenningen tildeler Snåsa fjellstyre beite for Jan Ivar Sandnes sin saubesetning i Skjækra samarbeitlag sitt beiteområde fra beitesesongen 2011. Utvisningen betinger at Sandnes inngår som medlem i beitelaget.

Begrunnelse: Skjækra samarbeitlag er et allerede etablert og godt organisert beitelag med ledig beitekapasitet på statsallmenningen. Fjellstyrets intensjon er å fylle opp allerede eksisterende beiteområder før det utvises nye.

VEDTAK:

1. Statens landbruksforvaltning har i brev av 12.06.09 stadfestet fjellstyrets vedtak i sak 21/08 av 17.04.08 om at det ikke skal slippes sau ved Lurukroken seter. Seterutvisningen skjedde på dette grunnlag. Slipp av sau ved seteren vil være et brudd på vilkåra for seterutvisningen.
2. I henhold til fjellovens bestemmelser og vedtatte beitereregler for statsallmenningen tildeler Snåsa fjellstyre beite for Jan Ivar Sandnes sin sauebesetning i Skjækra sambeitelag sitt beiteområde fra beitesesongen 2011. Utvisningen betinger at Sandnes inngår som medlem i beitelaget.

Begrunnelse: Skjækra sambeitelag er et allerede etablert og godt organisert beitelag med ledig beitekapasitet på statsallmenningen. Fjellstyrets intensjon er å fylle opp allerede eksisterende beiteområder før det utvises nye.

Vedtaket kan iflg. § 28 i Forvaltningsloven, påklages. En eventuell klage skal være skriftlig og sendes Snåsa fjellstyre innen 3 uker fra mottak av dette vedtak. Parter har rett til innsyn i sakens dokumenter jfr. Forvaltningsloven §§ 18 og 19.

Snåsa den 09.03.11

Vidar Formo

Vidar Formo

Fjellopsyn/daglig leder